

Обнављање претплате

Крајем овога мјесеца истиче претплата мношма претплатницима. Да им се лист не би обустављао, умољавају се да благовремено обнове претплату.

Администрација
„Цетињског Вјесника“

Цетиње, 8. децембра

Барон Бинерт је демисионирао. Аустријска влада дала је оставку. Дотјерала је до зида и када га није могла да пробије, устукнула је, повукла се.

Влада барона Бинерта наишла је у парламенту на јак отпор. То јој је онемогућило сваки даљи рад. Зато се и повукла.

Њу су до сада помагали Пољаци. Сада је између њих и владе избио сукоб. Пољаци су захтијевали да се једном ријешити питање о грађењу великог канала кроз Галицију, за којим они одавно без успјеха теже.

Питање о грађењу тога канала замачно је по Пољаке. Оно је од великог економског значаја по становништво Галиције. Влада им је била обећавала да ће га ријешити и захтјеве Пољака у томе погледу испунити. На основу тога и пољски посланици дали су ријеч својим бирачима, да ће то питање бити повољно ријешено. Али сад, кад се ти захтјеви требали да испуне, влада је са ријешењем одуговлачила.

Пољски посланици видјели су да ће се то одлагање развучити у недоглед и стали су енергично да ургирају, да се дефинитивно ријешити. Тако су владу принудили да се изјасни отворено. Она се није могла изјаснити онако како су Пољаци захтијевали. Одбила их је под изговором, да се питање о грађењу канала кроз Галицију за сада не може ријешити пошто је скочано са великим материјалним жртвама. Мислили смо, рекла им је, да ће коштати 750 милиона, а оно ће мало бити и 1200 милиона и зато им је нудила 200 милиона да израде путеве, а канал да оставе.

Ова изјава владина толико је дјеловала на пољске посланике, да су они донијели одлуку да више владу не потпомажу и да од сада гласају против сваког приједлога што га влада парламенту поднесе. Том одлуком не само што су одрекли сваку даљу помоћ влади, него су се ставили отворено противу ње.

На тај начин даљи опстанак владе барона Бинерта доведен је у питање. Пољаци су јој давали потребну већину у парламенту са којом је могла да ради. Без њих, влади више нема опстанка, јер у парламенту нема потребне већине.

Зато је влада и дала оставку. Владар је ту оставку уважио, али јој је повјерио даљи рад док се не састави нови кабинет.

Тако је Аустрија поново остала без владе, налазећи се у тешкој ситуацији.

Ту ситуацију није лако ријешити. Бинертову владу имала би да замени влада, која би била тако срећно састављена, да одговара свима захтјевима: да ужива повјерење круне и да ужива повјерење већине. А то постићи у овако замршеној ситуацији није лака ствар.

Нарочито је сада у толико теже то што се пред парламентом налазе врло важни и прешни предмети. Ту је провизорни буџет, ту преговорни са угарском владом о продужењу концесије заједничке банке, па трговински уговори са балканским државама и т. д.

Зато се у овом хаосу и метежу да би нашли каква изласка из тешке ситуације, аустријски политички кругови забринуте и питају: шта да се ради?

Сама влада покушала је да заобилазним начином нађе изласка. Покушај је учињен, али је у питању како ће испасти.

Као што смо већ напоменули, и ако је влади уважена оставка, њој је повјерено да и даље рукује државним пословима док се нова влада не образује. Влада Бинертова сад би то исто вријеме хтјела да искористи. Користећи се повјерењем круне и тиме што се ништа не ради на образовању нове владе, она би хтјела, да заведе парламент како би скинуо с дневног реда сва важнија питања и о заједничкој банци, и о провизорном буџету и о трговинском уговору.

Зато посланицима и говори: Ми смо пали и ви сте постигли што сте хтјели. Шта вам сад смијета да ријешите прешна и важна питања што су на дневном реду.

Али као да и посланици прозиру ту намјеру, па јој одговарају: Истина је, да сте пали, али ко нама гарантује, да нас ви не изиграте, ако вам будемо дали све што вам треба, па нам онда окрените леђа.

Око тога је и запело. Даљи развој догађаја зависи од тога да ли ће парламент изгласати привременој влади најпотребније ствари или не. Ако парламент не буде хтио то да учини, она ће употребити познати § 14, те ће на основу њега наредбом све те послове свршити. Одобрите ли парламент те прешне ствари, Бинерт ће и на даље остати, извршујући само реконструкцију кабинета.

Не буде ли се криза ријешила до нове године, делегација се неће сазивати до марта или априла.

Што се тиче нове владе, опште је увјерење, да ће њу образовати опет барон Бинерт, који је уложио све силе, да омогући себи даљи рад.

Цетиње, 8. децембра

Врло је вјероватно да ће између Бугарске и Турске од нове године владати неуговорно стање пошто преговори о склапању трговинског уговора не теку повољно, те нема изгледа да ће до нове године доћи до коначног уговора.

Кроз кратко вријеме предстоји састанак руског цара и енглеског краља, и многи држе, да ће се на томе састанку коначно утврдити споразум о свима балканским питањима.

Најновије вјести из Бразилије јављају, да је побуна мршара потпуно угушена, јер су се сви побуњеници предали. Побуна је имала чисто економски карактер и велике је штете нанјела појединим градовима.

У Бразилији не престају вјерски бојеви, који су потпуно уништили петрољивост, која влада између присталица појединих индикских вјерских секта.

Француско-руски савез биће обновљен за који дан. То ће бити прва мисија, коју ће нови руски посланик у Паризу Павловски, извести у своје новој својеву.

Под предједничком бесаровијом у Бечу се држе војни сајетована, чије ће пошљедне бити велики размјештаји и личне промјене у војсци. Тиме се иде, да се сви стари официри замјене млађима.

У Јапану су стали немишљиво да годе све социјалисте. Преко 150 њих затворено је и биће им врло строго суђено. Вође социјалиста осуђене су на смрт и пресуда ће се брзо извршити.

Државни буџет

Пред Н. Скупштину налази се приједлог буџета државних прихода и расхода за 1911. г. и како се сада њима бави финансијски одбор, то ће ускоро бити предмет, којим ће се Скупштина нарочито позабавити. Тога ради и ми нарочито износимо садржину истог.

Државни буџет кретао се пошљедних година око 3000000 пернера. Првих година био је испод три милиона (1908. износио је 2.906.000), а прошле године преко три милиона (3.423.847 пернера). Ове године је 3.887.464 пернера.

Државни приходи су од пореза, државне привреде и разних прихода.

Порезу сачињавају: дашице, порез и прирез; државну привреду: саобраћајне установе, привредне установе и непокретна имања, а разне приходе: наплата државних задужења и разни ситни приходи.

Редовни приходи су распоређени овако.

Порези: непосредни — дашица на земљу, стоку, маслине, пчеле, вино и ракију 731.614, порез на капитал дат под интерес, на принос од личног рада, на млине и ваљанице, на обрт у радњама, на принос од кућа и др. 263.000 и свештенички прирез 142.000 пернера; посредни — царина на увоз 1.920.000 и споредне царинске таксе 100.000, трошарина на пиће 160.000, монопол соли 450.000, монопол цигар-папира 70.000, од продаје таксених и жиговинских марака 70.000 пернера;

Државна привреда: пошта и телеграфи 458.000, државна штампарнија 41.000, поморска такса 10.000, приходи расадника и привредних станица, шума, лова, риболова, хемиске лабораторије 30.650, државна добра и зграде 4.362, манастирска добра 84.158 пернера;

Разни приходи: наплата државних задужења 60.000, од добротворних извјештаја 27.680, од продаје писаћег материјала из депоа 8.000, од кланице и кантара 1000, од издатих пасоша 2.500-09, од уписивне ђака у гимназију и богословију 3.500, од глоба 5000, и други приходи 145.000 пернера.

Ванредни приходи су предвиђени у 30.000 пернера, а добиће се од продаје старих марака ван течаја.

Према томе приходи су предвиђени у износу 4.017.464 пернера, више дакле него прошле године 593.617 пернера. Ова повишица је пала на приходе од дашице, пореза и приреза, царинских прихода, трошарине, монопола, такса и т. д.

Расходи су распоређени овако: на врховну државну управу, гдје спада Владичански Дом, Н. Скупштина, државни дубови, пензије, унапређења, распоређења, редовне помоћи и издржавања, предсјед-

ништво М. Савјета, Државни Савјет, Гл. Државна Контрола и канцеларија дворска, 1.034.197-03 пернера; на министарство унутрашњих дјела, гдје спада крај управног поштанско-телеграфско одјељење, санитетско и привредно одјељење, 936.666 60 пернера; на министарство иностраних дјела, гдје спадају крај министарства посланства, консулати и комесаријати, 181.270-01 перна; на министарство правде, под којим је В. Суд, обласни судови, издржавање ванбрачне дјеце и казнени заводни, 306.200 пернера; на министарство финансија и грађевина, гдје спада крај министарства одјељење за грађевине и саобраћај, царинарнице и соларе, државна штампарнија и депозит карте, 828.792 50 пернера; на министарство војно 260.000 пернера; на министарство просвјете и црквених послова, гдје спадају гимназије, богословско-учитељска школа, народне школе, библиотека и музеј, конвенторије, храмови и т. д., 600.000 пернера, и на буџетске резервне кредите 40.000 пернера. О специјалном дијелу буџета преговораћемо нарочито.

Сазив хрватског сабора

— Бан и српско-хрватска коалиција —

Сабор Хрватске и Славоније сазван је. Састаје се 13. ов. м. А међутим бан није ништа постигао да би себи у сабору извојевао већину.

Кад се зна, да преговори, који су вођени између бана и српско-хрватске коалиције, нијесу успјели и да су прекинати услед тога што је коалиција захтијевала да јој се изјасни услови испуне, па да приступи преговорима за споразум, нашта опет бан није могао пристати, — свакога ће изненадити сазивање сабора, а нарочито кад се сазива без каквих услова за рад.

Сабор Хрватске и Славоније не може да ради. Противници банови су у већини и он не може без њих и преко њихове воље ништа у сабору. С њима се није могао да споразумије, нити је успио да их за се придобије. Према томе и не може очекивати њихову потпору и њихову помоћ у сабору. Напротив, може од њих очекивати само отпор.

Душе ваља баш ових дана бан је дао једну изјаву, из које не само провирује, него се и јасно изражава његова понуда да води преговоре са коалицијом, не тајећи ни мало добру жељу да до споразума дође, али само да не буду никакви предуслови.

Мисли ли бан да ће то моћи постићи у самом сабору, или помоћу сабора, не знамо, али да је ситуација у Хрватској и Славонији јако замршена и да је настао хаос, да се не зна никаквог реда и рачуна, јасно је, те се зато са чуђењем и питамо шта се ту у опште хтјело сазивом сабора...

У Турској све горе

Насиља се над Србима продужују —

Туз, 1. децембра

Из овог забаченог кућића неослобођене Зете, а из средине напаваног народа, коме Ваш цијењени лист чини велике услуге, штитећи правду, а износећи недела наших „дејитеља“ равноправности, усуђујем се написати неке ретке с молбом, да им дате мјеста у Вашем цијењеном листу:

Како у цијелом скадарском вилаету, тако и у овој кази, само се чује ријеч „хурријет“ и са похвалом: све нам је у реду, говоре: — Шуџур Алаху напредујемо и сва срећа нам је дошла с „хурријетом“. Овако наше „месије“ проповиједају начело хурријета, али само зато, да би под маском његовом лакше вршили недела, а не што се с њима слажу. Оту-

да i jeste za naše vlasti „хурријет“ мртво слово на харити, отуда i jeste он само кулис, иза кога се крију: срамни, страшни и незаконити поступци наших власти у Тузу, који морају довести народ и поред свога лојалног држања према хурријету, до тога да мора понова тражити себи самозащиту. Ово добро знају наше власти у Тузу, па се ипак не устезу чинити сваковремена безаконја, него и даље срљају у попор зала, те је у овој казни у пошљедње пријеме хаотично стање узело већи размјер, чега ради наши „аванси“ може искусити рђаве пошљеднице. За то би требало да наше, како војне, тако и политичке власти већ једном престану са учестаним насиљима над нама Србима. Ради потврде наводим само ова насиља, која су извршена над нама Србима у току прошле седмице:

Свако зна, да је још једна мјесца (нама Србима познатије) одузето оружје, које (саем неколико старих кремљача) нијесмо ни онда имали, јер смо ми Срби код турских власти ваљда били бесправно робље, као што смо на жалост и у свом позном режиму. И ако га немамо, тражи се од нас да га предамо, те у тој злонамјерној сврси нашемилисрднице поступају према нама. Муслиманима су саме власти дале оружје, те нас униформирају и изазивају пред на граници, а нама се тражи и ако га немамо. Шта мислите рећи овакој свјесности, овакој равноправности и оваком поступку наших власти? Ја друго већ не знам шта да им кажем сем: „та тина их знаћемо било и њих и њихове „деднакости“!

Не могу се уопштити да све „кусури“ наших чиновника, аскера и власти ипак нешто да остављам до боље прилике, а сад ћу завршити писмо с овим трагичним догађајем, који се збио 21. овог мј у сред варошице Туза над седмдесетогодишњим старцем Луком Андрићем из Митачука. То је било овако: Поменути старци био је потопарно кола житом и криво у млин. Баро Муја кордин с фартом на Ничевци, киван му, што га једном приликом, због неморалног понашања, тужно властима, злонамерно га спровео турском гарнизону „Азрану“ бивалини, клањачући га, како је недовољне ствари шверцовао *Уринује*.

И ако су наши „старе мејлици“ Стево Поповић и Сава Радовић јемчили за поштене објашњења старца, код „Азранца“ није помогло ништа, јер се више вероваше кроз деморалном жбуру, те један старци биваше од удараца на мах свадеи равно са земљом и дан данш није се опоравио...

Ето видите како нам се дигли равноправност. **п.**

Загребачки универзитет

— Манифестације у Загребу за реципроцитет —
Загреб, 2. децембра

Неколико је већ дана како се по улицама загребачким преглеђују манифестације, у којима прву ријеч воде студенти; неколико је већ дана како се по бијелојме Загребу таласају непрегледни редови манифестаната за реципроцитет загребачког универзитета.

Те манифестације почеле су да добијају већ и народни карактер. Устаје се

противу Мађара и њихове политике, јер је полиција устала противу манифестаната да би угушила њихов глас. Због тога је између манифестаната и полиције дошло и до сукоба, а срећном се случајем има заштити што и крвише проливена.

Као што је познато, загребачком универзитету до сада није био признат реципроцитет према универзитетима у Аустрији, и ако су сви аустријски универзитети признати у Угарској. Студенти из Далмације и Истре према томе и ако су свршили редовно загребачки универзитет да би добили службу у својој домовини морали су полагати накнадне испите у Бечу, јер без тога им није ништа вриједило.

На тај начин загребачки универзитет није имао ону важност, коју је требао као универзитет да има.

Због тога су у више прилика студенти загребачког универзитета с разлогом устали противу таквога уређења и тражили су, да се загребачки универзитет изједначи са универзитетима у Аустрији. Како то до сада нијесу могли постићи, то су почели да војују за реципроцитет манифестацијама, које су и сада избиле на глас, да ће се у Задру образовати комисија пред којом ће од сада студенти загребачког универзитета да полагају испит, ако желе државне службе у Истри и Далмацији.

Полиција није могла на манифестације да гледа равнодушно, него се умјешала, спречавајући их. Због тога је дошло између њих до сукоба, те су и каменце стале да раде.

Огорчени на полицију, манифестанти, којима се придружила и остала омладина, стали су да наваљују на све што је мађарско: на дирекцију државних жељезница, на мађарску школу, на мађарску касарну, па нијесу поштејели на мађарске патнице на улицама. Како их је полиција стела да гони и са улица потискује, манифестанти су дограбили камење са улица и њеме су се одурирали од навалне полиције, која је била запосјела све загребачке улице.

Многи од манифестаната били су се поукли у врт универзитета, али их полиција није ни ту оставила, него их је натјерала да се разиђу.

И ако су многи од манифестаната укашнени, манифестанти нијесу кинили духом, него су ријешени, да и даље манифестују не би ли бар тако загребачком универзитету прибавили ону важност коју би требао да има, како се не би у буљу не подијељивао и дозвољавало, да њимисије буду од веће важности него он

Мисли

Има људи, који сатима муче себе, да би годинама мучили своју околину.

Неко тражи вријеме, некога вријеме тражи. Најбоље је бити с временом уопредо.

Тешко је до доброта доћи, а још је теже у добру се одржати.

И највећи мудрац често је за себе глуп, док је и највећи глупак за себе по каљшто мудар.

непрестано скунало, што вод нега знати велику душевну узбуђеност, али је шати и прихватио кавне пошле, да изврши моје напете.

Та он је само слуга, а ја сам господар... Господар, који се затворили за собом врата, потражио за коју и стао је немилосрдно наваљачити, само да га боли, да га што јаче боли. И при том сам се печујно смијао (да ме не чују у сусједну вилару) и ударао шакама таквом снагом по срцу, да сам се ошенијестило.

А све то зато, јер сам случајно свијеток, како је Франа крајошине полуљубо меду Леону...

Леона је осамнаестогодишња красна дјевојка, кћи неког радника у фабрици. Франа је двадесет и четири године стар, а ипак је и свакако мозак, који ће по свој прилици узети меду, припоку вјештину.

10. маја
Сматрам великом и страшином немилосрдношћу, што природа заједно с одмицањем година не угушава и страсти.

Требало би, да се уопредо с изборима на лицу и свијетом ковом смири и човјечја крв, та да на једном утихне љубавно куцање срца.

Али не...

Крв струји и даље нашим жилама, те буци, врије и захтијева бијесно куцања срца раздира нам и онда груди, кад већ на све наше јадикове, удишавка и молеће погледе у најбољем случају престаје тек посрдици, самиласни смијеник...

Највеће су муке и искушења она, на које човјек самог себе ставља.

Нико тако не може нашкодити другогме као самом себи. **Валси.**

Српство

Слободан промет у Србији. Према пошљедњим службеним извјештајима о кретању колерне заразе у Аустро-Угарској утврђено је да је прошло више од десет дана како се у сусједној монархији појавио пошљедњи случај обољења од ове заразе, те је престала потреба да се одржавају у снази наредбе, које су чувале Србију од уношења колерне заразе из Аустро-Угарске. Са ових разлога, а на основу Париске Конвенције министар унутрашњих дела у Србији наредио је, да се од 1. децембра ове године укину све превентивне мјере, које су предузимане према промету путника и робе са Аустро-Угарском, као и наредба о риболову на Сави и Дунаву. Према овој наредби, од 1. децембра ове године отворен је слободан промет путника и робе између Србије и Аустро-Угарске и престају важити све заштитне мјере од преноса колере у Србији са те стране.

Друштво „Привреда“. У Босни и Херцеговини Срби су основали друштво „Привреда“, које има исти задатак као и „Привредник“ у Загребу. Ово ће друштво радити, да Срби што више унаприједи трговину, индустрију и занате како би могли што боље одољевати навали странаца.

Словенство

Обавезна настава у Русији. У Русији је ријешено да основна настава од сада буде обавезна.

Прва бугарска опера. У Софији је ових дана приказивана прва бугарска опера „Сирота“, за коју је музику написао покојни композитор Манолов.

Софиски студенти. На бугарски универзитет у Софији уписано је за зимски семестар: у историјско-филолошки факултет 193 студента, 268 студенткиња — свега 459, у физичко-математички 225 студената, 97 студенткиња — свега 322, у правни 883 студента, 6 студенткиња — свега 889, у свему 1.541 студенти, 369 студенткиња. Значи да бугарски универзитет има у свему 1.670 студената.

Потоњи Гогољ. Породица, из које је пошљедњи познати руски књижевник Никола Гогољ, иселила се. Потоњи изданак ове куће одукао је себи живот ових дана. То је био члан царског позоришта. Он је био отпуштен и то га је толико дирнуло, да је себи живот одукао.

† Филип — Драго Поповић

У суботу прије подне предали су матери земљи смртни остаци пок. Драга Поповића, бив. официра народне војске уз многобројно учешће грађанства оба пола. Пред пркомом се са добрим покојником опростио његов пријатељ и школ-

16. маја, у 10. сати на вече.

Опет сам веома радно провео дан. Читаво ми је тијело слоњено, ка да сам обавио какав тежак физички рад, а у глави осјећам неки страшни притисак...

Читав се дан нијесам никуд макнуо из себе... Могуће је овако боље, јер прво што видим, кад изађем из свога закљоништа, јесте неки млади, заљубљени пар...

Боже мој, тек двоје људи, а ипак испуњују свијет... И поранути не могу у свијет, да се с њима не суклобим. На углу куће, за дрвљем, у радницима, код извора и свагдје је оно двоје, а увијек, увијек заједно!...

Не могу да то подносим...

17. маја

Ове сам ноћи одлучио, да Филип једноставно откажем.

Напокон ко и што може да ме преспла, да га против своје воље задржам код себе. Нека само што даље оде! Мислим, да данас већ не постоји тако галан и сасвијестан радник, кој се не би могло надокнадити.

На сваки ћу му начин отиоједити.

Драгим, — ћу одмах и мени бити боље, јар сам ошавио, да ми само онда навре сва крв у глави и само онда да ми удара у мозгу тиећу рабијељених чекиња, кад угледам његово свјеже, лијепо и младо лице. Дрвошито! Како смије тај човјек, да је тек двадесет и четири године стар. Како се усуђује!...

ски друг г. Милосав Дедовић, секретар Државне Контроле овим топлим говором:

Тужни прапиоци

„Борба је живот, живот је у борби“.

Човјек се рађа да живи, и, по дужности, да се својим радом у животу одужи човјечанству у онолико, колико му његове физичке и умне силе доуштају. — У колико природа обдари један ум јачом снагом, у толико се он може човјечанству више и одужити, али је дужност сваког човјека, да се труди, да оно — што му је природа дала — не упарложи, већ да га у свакој даној прилици употреби и тиме користи човјечанству. Човјек је рођен да живи за то, да тај свој ограничени живот проведе у борби за напредак човјечанства и с тога, што је за то рођен, он има за свету дужност, да сваки момент у животу у поменутом правцу искористи.

У колико то данас ми смртни радимо, ја овдје не могу да износим, јер то не би могао нико изнијети за данашње друштво. Али се ја заустављам само на један случај, ја ћу да протумачим и прапиоцима ових смртних остатака изнесем у блиједој боји живот овог самртника, који лежи пред нама, живот мога школског друга и вреника, живот нама свима омиљеног и доброг Драга — Филипа.

Тужни зборе,

Покојни Филип — наш Драго — родио се 1875 год. на Цетињу. Основну школу и полугимназију свршио је такође на Цетињу. По свршетку исте повукла га је братска љубав, те је дошао у Биоград, где му и браћа учашу, и ту је свршио војничку школу, за којом га срце куцајаше још из малена, јер бјеше по свом темпераменту прави стојик.

По свршетку ове школе, жељан своје Отаџбине, вратио се у крило својих родитеља и постао командир чете цетињске. Послије кратког времена, пошто се увидјела његова бистрина и способност, прикомандован је, да поред своје редовне дужности, ради и у Министарству Војном, где је убрзо и добио својим марљивим радом и чин секретара Министарства Војног, које је мјесто достојно и на оншту похвалу својих претпостављених узвињао до педагога, када би устопио и са положаја командира пријестонишке чете и са положаја секретара Министарства Војног узроком, којим се и други чиновници у уставним земљама уклањају са службе, те је остатак кратког живота провео овдје код своје браће, другова и пријатеља, и тим кратким својим животом као нечиновник стекао још више симпатије свих добрих, поштитних и родољубивих грађана, пријатеља и другова.

Ожаловљени прапиоци,

Пред нама у овом самртничком одру лежи мртво тијело нашег доброг Драга, пред нама лежи друг, одличан војник, узоран официр, ријетки администратор; пред нама лежи човјек јуног карактера; пред нама лежи одличан члан једне угледне породице.

Ми, његови вреници и другови, никада не можемо заборавити љубавност и поштење нашег друга Драга, који никад није дао ни најмањег знака недружеског, па и онда, када у туђем свијету бијасмо изложени разним искушењима и гоњењу. Он ваљда бјеше један те исти: „један за

18. маја

Према својој одаци позвао сам Франу Сабол у своју собу и без сваког увода обавијести га, да је отпуштен из моје фабрике. Обичајне двије недјеље може употрежити, да нађе нову службу.

Он стрепно продиједи.

— Што сам вам згријешно? упита тихим придушеним гласом.

Офрених му лећа.

— Ништа. Једноставно вас отпуштам. Држим, да сам за своја дјела само себи одговоран.

— Мислила је. Али и Богу у небесима, ако има Бог...

Погледах га. Мој поглед морао је бити укасан, јер је радник нехотично награв покренуо. Чини се, да је овај човјек овако, што још доседе нико други није, то јест, да има с људском пошћу.

— Милостиви се господини дуги, што се овакви јадни човјек усуђује да отвори уста. Милостиви господини има право. Та бога и силан је човјек, а ови имају увијек право.

— Овако говоре социјалете. Га ми смо већ томе привикли.

— Опростите, ја нијесам социјалете. Моји другови кажу, да сам до сада био тачан, моралан и валдан радник. Милостиви господини једра ме без икаквог разлога, ваљда тек из пухте мушавиности. Остајем без вјуха и то управо сад.

— Управо сад?

све и сви за једнога! — то му беше његова девиза, са којом ево оде и у хладни гроб. Нека му је част!

Како беше као војник и официр, то најбоље знају војници прве чете првог батаљона приговорског, који у њему гледају своје огледало, и који биеху вагда готови, у поноћи као у по дана, на његов и намањи миг да пођу онамо. Јдје их он позиваше. Оли, његови војници, у њему не гледаху једног војничког старијшину, који тражи дисциплину и строју војничку послушност, већ једног *Доброг*, мирољубивог старијег друга, који по дужности представљаше њима старијшину.

Човек, који овако поштовање ужива у војсци, разумљиво је, како поштовање може уживати у грађанству.

Ја не знам, није сам чинио те живе душе у овом мјесту, да се ико икад о њему изразио имао недовољно. Сваки грађанин сматраше га као да му је нешто род. И људи највећих положаја и крајња сиротиња, све једно, сви га гледаху љубавно и он се са *сваки* љубавно поздрављаше.

А како ли, тек, беше облубљен у официрском кору?

То ја не могу да опишем. То би најбоље могли описати његови другови из Министарства Војног. Могу само толико рећи, да смо ми, који ишесмо официри, могли лако и приметно видети, да међу и старијим и млађим официрима у друштвеном животу беше веома омиљен, и да и међу најстаријим у својој струци уживаше такво поштовање, као рјетко који његов друг.

До гроба ожаловљени родитељи, Учицељена родбино,

Ви имате више од нас свијех да оплакујете нашег доброг Драга. Ви сте сте у њему изгубили једног вреног члана фамилије; ви сте у њему изгубили један од најдрагоценијих дијаманата, који се не може надокнадити и који остаје непопуњен у збирци ваше породице. Жалите га и не можете га прежалити, јер беше узор *човства, поштења, дружесљубља и куражи*.

Али се, и поред све те преголеме жалости утјешите тијем, што видите ову преголему масу покојникових поштоваоца, који прате његову смртне остатке и који цијенећи њега као човека, војника, чиновника и грађанина — хитају да му и у пошљедњем испраћају укажу своје признање а Вама, његовој родбини видно поштовање.

Драги друже,

Кад прије 10 дана сјебасмо заједно и у доколици и шали претресасмо наш ђачки живот, ниједан од нас не помислише да ћемо се тако брзо растати и да ћу ја данас стојати поред твог одра. Па, шта би? — Ти нас нечујно остави, заборави, оде без збогом, оде у свијет бесмртнога царства, да више не гледаш овај пакосни свијет, а нас остави да још који дан гутамо чемер овога земаљскога живота.

Збогом, драги друже, збогом мој милни Драго, до виђења, на томе свијету!

Не заборави на твоје миле другове, који те у срцу носе! —

Лака ти била црна земља а међу нама вјечни помен!

Амин.

— Кад се хоћу да оживим.

— О то је занимљиво! А кога хоћете да узмете?

— Кћер Давида Гало-а. Та једнаке смо сироте, а ја сам јој све на свијету.

— Но и ова је јадница добро изабрала!...

Наравно нијесам му могао опростити.

Отисао је оборене главе, а теби је вукао за собом ноге, као да вуче врџу, пуњу олова. А ја сам остао на своје мјесто и еједећи смјело сам гледао у једну тачку.

Шта сам све пла тога засновао, теби бих могао казати. Једно то се еједам, да бих ја, богат и силан човек, који могу према својој вољи да устрџујем и упропаштујем људе, био с великом радошћу замијенио своју судбину са Францу.

И поново питам: цијесу ли већ много од мене наметанијих и разборитијих људи затворили у лудницу? А ја... ја још увијек слободно ходам.

25. маја

Красно је вријеме. Не могу да се доста паузивам просјећа. Омаљује и придиже ме ова чудотворна плодност, а раскошно раскидајуће неопишиво повољно дјелује на моје здравље. Мислим, да сам већ по све одречно.

С Леоном, која сад паличи младој, процијеталој и пуној живота јабуци, састајем се сваки дан, те цијеле сате разговарам с њом.

То јест, она само чеврља, а ја је слушам, предма и не разумијем што говори. Напокон

Из Народа

Војно-занатлијска школа

Ријека, 6. децембра

20. новембра изјутра почели су испити у војно-занатлијској школи на Риједи. Председник комисије био је г. ком. Стево Јевићевић, чланови: г. г. ком. Илија Хандуковић и арт. кап. Петар Лекић. Ученици су подлагали испите из теоринских предмета: механике, конструкције, познавања оружја, механичке технологије, књиговодства, кореспонденције, конструкције и стручног цртања. Из практичних радова ученици су добили испитне задатке још у почетку новембра под строгим надзором наставника школе, који им је забележио сат и минут кад су задатак почели а такође кад су исти довршили, тако да се за сваког знало колико је тачно времена провео радећи свој задатак.

По свршеним теоринским испитима, који су испали на опште задовољство г. г. чланова комисије, прегледани су задатци из практичних радова, а по том је приређена изложба ученичких радова и цртежа. Испити су довршени до 4. децембра закључно, а 5. изјутра прочитана је класификација ученика, у присуству г. г. чланова комисије и многобројног грађанства ријечког. По свршеном читању класификације музени гуслар српски г. Перуновић последије кратког али пријатног говора, којим се особито дивно љепоти цртежа и радова ђачких, и у коме препоручује ученицима да не клопу духом у раду и усавршавању а да при том и гусле српске не забораве, — отијевао је уз гусле омиљену pjesму „Старог Вукадића“, са којом је многим присутним изазвао сузу у очима. По завршетку pjesме г. Перуновић је честитао наставнику школе г. Радовићу Вукићевићу на постигнутом успјеху, а и ученицима на истрајности у раду, завршујући свој говор усхићено: Живио Његово Величанство Краљ и Господар Црне Горе и Његов Узвишени Дом, нашта су присутни одговорили са кратким „Живио“.

Последије овога настало је разгледиве изложених радова, који заслужују највишу пажњу, међу којима особито се издвајају слободоручни цртежи: корна са цвијећем, Бог и ни и много других, и од конструктивних цртежа „кружне степенце и менџеле“, „ручна преса“, пушке: „московка“, „берданка“, „веридлова“, „манлихер“ и т. д. Од ручних радова не лина се који је од кога боја а највишу пажњу скрећу: „руске теразије“, „ручна бушилица“ најновијег система, свакодневне справе за мјерење, међу којима је и таква, која мјери на стохиљадити дио од метра.

Жалити је много, што ова изложба није приређена за вријеме јубилеја Њ. В. Краља Господара, која не би уступила по љепоти својој тајијанској изложби, која је била без успјеха.

Једног нас тијеш то, што ће радови бити изложени и на Цетињу, те је најсрдачније препоручујемо општој пажњи, а вриједног и сваке похвале достојног наставника ове школе г. Вукићевића најтоплије препоручујемо надлежнима како га не би допустили да пође из наше земље.

П.

и не треба да је разумијем. Музика њезина гласа сасвим ме опаја. Непрестано мотрим, како сјају њене очи и како сунчане зраке позлађују њене власи и лице, оно красно лице, чији сваки поглед обожавај као светињу над светином.

Чудне су то ствари! Та дјевојка ништа не жали, што јој је отишао драги. Ја сам пак мислио...

Веома, веома наметно сам урадио, што сам отпустио Францу Сабо а

26. маја

Данас ћу поћи у град. Накупиоћу сву енту драгоцјености за маду Леону. Најволно бих, кад би било могуће, да за сав новац, што постоји на свијету, купим дарова за њу. Хтио бих, да је навитим као какву вилниску краљицу, да од пете до главе одјенем вено красно тијело у скупоцјене тканице, на мале појасице да јој научем бриљантне непелуцине шнеле, а у златну њену косу да ушлетем вршце, посуге самим скупоцјеним источним бисерјем. Не, не сматрам ништа доста лијепим и добрим, кад говорим о њој, коју сам себи изабрао, да ми послати прегатле још дане живота.

Овим тога купућу још два вјечана прегена. До душе о томе још нијесам ништа говорио дјевојциној оцу, а ни самој Леони, али она је већ сигурно увидјела моју напану, а ако није, боље је, да јој приредим вјечна-боље...

До задњег часа добре воље

Пошљедите бурног живота. — Пјесник Скарон Грбаван. — Бог га превинше коли. — Дворски болесник. — Сатира против стенања. — Не плашите! — Опоруку оставио своју жену краљу.

Талијански књижевник Скарлати износи у писму „Minerva“ некоје карактерне црте из живота гласовитих гобавана. У задњем броју поменутога листа описује гобавог француског пјесника Павла Скарона, који је живио у вријеме Људевита XIV., а прогласио се највише извршеном трагедијом Вергилових дјела.

Скарон је у младости врло бурно живио, па није чудо, да је баш некако последије женидбе тешко оболио. Кад се од болести опоравио, био је на своју и његове дијете жене жалост — гобав. Но то веселу Скарону није сметало, да збија шале све до задњег часа живота.

Једном је гробави Скарон разговарао са једним братором, који му је тумачио, да Бог даје боље онима, које воли. За то је и он, Скарон, може бити сретан, што је гобав. Пјесник на то одговори: „Ах, драги оче, мене драги Бог ипак мало превинше штуде и воли.“

Краљица Ана, мајка Људевита XIV., позове један пут гласовитог Скарона к себи. Пошље дуљег врло забавног разговора рече краљица, нека зажели штогод било, да ће му дати. Скарон одговори: „Ах ваше величанство може штогод учинити за мене, ако ме именује дворским болесником“. Краљица се насмије и одреди да му се даје годишња плата. Од тога се времена пјесник потписивао: Паул Скарон, болесник именован по краљици.

Неколико дана прије смрти тако су Скарона спојали болови да је непрестано стенао. Кад су болови попустили рече он шаљиво својој жени: „Чим се опоравим, написаћу сатиру против стенања“.

Два три сата прије Скаронове смрти, окупили су се око његове постеле рођаци и пакале, Скарон се мало придвине и мирно рече: „Не плашите, драге моје... У осталом, да не знам колико плачете, нећете ипак толико плакати, колико сте ми се смијали.“

По најдуховитија Скаронова шала била је свакојак његова опорука. Он је често био примљиво, да краљ Људевит XIV. лијепо гледа његову младу и љубљену жену. И зато је он у својој опоруци своју жену рођену Добике оставио Људевиту XIV. као бајштину. Лијепна га је жена послужила. Најприје је била Људевитова љубовица, а онда мортанотичка жена под именом госпођа де Менгенон.

Кроза свијет

Председничке наочари — Штрајк — Кинескиња — Кокот неколико око — Њемачки професор и официр пред судом.

Наочари за председника тражене су у једној расправи пред поротним судиштем у Висбадену ради увреде 64-годишњег председника Вилхелма Хајсера из Хајмбаха. Два тамошња грађанина уложила су жалбу код владе против избора споменутога председника. При преслушању на мјеродавном мјесту, навели су они, да већину председничких послова обавља његов син, а не он сам. Ово је потакло председника, да тужи за увреду поштења.

Боже мој, вагда не треба да се бојим, да ме Давид Гало неће хтјети за свога — зета!...

А Леона... Има ли на свијету сиромашна дјевојка, која би одбила толику срећу?...

Задњи лист.

...Умрели су сунце с небом!... Не могу да схватим, чему ми је тај цијели живот, постоје, богатство и сва јама за онама, што се нишад не може поетићи.

До смрти се измучих. Леона је отишла...

Отишла је, а да није проговорила ни једне ријечи. Ондје је оставила своју сјајну будућност и појегла за својим драгим.

И они су сад опет заједно!...

Вагда нежју ни уточишта, ни комадића круха, по свој ће прилици биједно живјети, али заједно су и ово сигурно надмашује све богатство свијета.

Ја сам пак сам и заштити остао овдје, пошт стабла, које је на врхунцу брифта олаштрио немали вјетар и чекам на дрвојук: на смрт.

Јер овако у истину није вриједно живјети. Архдем и због под вјечно свивим, облачним небом!...

На коњу расправе предочно је судија председнику један спис, да се изјави да ли је потпис на њему његов или није. Председник се није могао изјавити, јер слабо види. Судија упита присутне, не има ли који „цикер“. Један се нађе и кад га је председник добио у руке те мотрну мирно на њ доприни спис, рекао је онда сасма простодушно: Јест, то је потпис мога сина. Дакако да су оптуженици уз силан смјех присутних ријешени од оптужбе.

Свима је познато, како јадно и жалосно проводе своје дане кинеске жене. Док је дјевојка, она је роб, а последије удаје постане слушкињом свога мужа. Ни у каквом погледу нијесу кинеске жене слободне, стога није ни у чудо да се у Кини организовала заштитна кинеских дјевојка против брака. Овај покрет дошао је из Јапана. И тамо су владале сличне прилике, но тамо су сада жене слободне. Али овај покрет слабо се шири по Кини, гдје се свака повотарија, а особито у обитељском животу, тешко казни. Кинеске дјевојке, које су склопиле „друштво сестара“, устају против брака. Женско дијете живи само у кући и ни мало га не цијене, шта више, презиру га. Кад дође до удаје, не пита се, хоће ли, не ће ли, не каже јој се чак ни име младожење, које она сазнаје тек након склопљена брака. Касније не смије млада жена ни да једе за istim столом ни са мужем, па ни са сином.

Чудна несрећа задесила је у Панифелду мало неко дијете. Ондје су била дјеца колница а у њима без икаква надзора мало дијете.

Немадно скочи на кола пијетао и стане малога кљувасти. Један ударац кљуном погоди у десно око, које одмах исцури. Дијете је нађено све крвано. Однесено на клинику, али већ није било оку спаса.

Последије часнога суда једнога пуковника рекао је професор Лехман-Хохенберг у једном чланку, да су официри, који су у том часном суду судјеловали, прекршили право, криво се заклели и непоштно се подијели. Још је додао споменути професор, да дан данас може и онај као официр заповиједи, ко је жигосан као лопов и кривоклетник. Прошлог мјесеца, стајао је професор пред поротним судом ради клевете и увреде прускога официрскога збора.

Течајем расправе изјавио је председник суда, да су се на оптуженоме опазили трагови поремећења ума, па да треба саслушати вјештаке у овој струци. Међу слушатељима настаде велико тибане и смјех. Суд је одбио све приједлоге одбране, а за вјештака одредио само једну особу, некога професора Бергера. Овај је пристао на то, да оптуженика треба по одлуци суда послати на мотрње у лудницу у Јени и то на шест недеља. Дотле се има расправа одгодити.

На то је оптужени узрујано изјавио: „Не покоравам се одлуци суда. Нека ме слободно пошленица силом из куће одведе, али сам не идем“. Бранитељ је пак одмах уложио жалбу и захтијевао, да се у зависник метне, да је он предложио, нека се професор Кренелин пред суд позове, а председник је тај приједлог одбио.

Одмах последије расправе састало се више познатих особа из Вајмара, те су издали проглас, у ком изјављују, да др-а Лехман-Хохенберга добро познају, као душевно посве здрава човека, те најоштрије протестују против закаључка вајмарскога суда.

Дневник

Допутовали на Цетиње. Њих. Краљ. Височанства Краљевић Престолонашљедник и Престолонашљедниковица допутовали су у очи Никољ-дана на Цетиње.

Никољ-дан. И овогодишњи Никољдан прослављен је на Цетињу и по цијелој земљи по утврђеном обичају. У манастирској цркви служена је свечана архијерејска служба са благодарњем, на којем су присуствовали сви чланови Краљевске Породице осим Краља и Краљице. По благодарњем било је у Двору примање. У вече истога дана била је у Двору велика вечера за дипломатски кор и неколико наших великодостојника. По вечери је била игранка, на коју је било позвано више госпде и госпођа из првих кругова.

Дан Цара Николе. Имендан Цара Николе такође је прекјуче на Цетињу свечано прослављен. У дворској капели служено је благодарње

за здравље и dug живот Руског Императора. По благодарењу био је пријем у царско-руском посланству. Овогодишњи пријем бјеше особито лијеп и срдчан. На честитање су у великом броју похитали сви наши великодостојници и велики број грађанства. Руски посланик г. Арсењев дочекао је са особљем посланства свакојега госта врло срдечно. Велике лијепе просторије посланства биле су препуне гостију, међу којима су били и сви чланови дипломатског кора. У име Краљево био је дошао на честитање Краљевићаша Нашљедник Данило, који је међу присутнима гостима подигао чашу шампањца за здравље Цара Николе, за срећу царске породице и добро Русије. Нашљедникова здравица, која је била кратка и језгровита, а гласно изговорена, праћена је од присутних бурним клицањем Цару и Русији. По томе је руски посланик г. Арсењев наздрављиво Краљу Господару, Краљевској Породици и Црној Гори. И његова је здравица попрћена бурним клицањем. За тијем је служена богата закуска за све присутне госте. Г. посланик Арсењев, госпођа му супруга, госпођице кћерке, г. секретар Обнорски и г. пуковник Рачински такмичили су се у љубазности и предусретљивости према гостима, који су били очарани правим словенским гостољубљем, којим су били одликовани тога дана у овдашњем царско-руском посланству. Овогодишња прослава имендана Цара Николе у руском посланству остаће за дуго у пријатној успомени код свију многобројних гостију, који су тога дана у посланству били на честитању.

Н. Скупштина. Како одбори раде на поднесеним законским приједлозима, то Н. Скупштина увијек дана није радила. Финансиски одбор, који претреса буџет и завршни рачун, конституисао се, изабравши за председника г. др. Милу Радуловића, и у велико раде на претресу буџета.

Осуђен на смрт. Пресудом Великог Суда од 30. новембра 1910. г. број 458.—V.—1909.—118. осуђен је на смрт Михаило Р. Станковић, из Грачанице, због убиства, које је извршио над Радомиром Лабаном, вршиоцем дужности племенског капетана, 8. маја 1909. г. на Крушеву.

Колера се шири. Колера се све више шири у Турској и Мађарској. У Турској је из Цариграда пренесена у Солун, а отуда у Скопље, гдје има много смртних случајева. У Мађарској такође не престаје. Овогодишња блага и влажна зима много иде на руку ширењу ове опасне заразе. И у јужној Италији колера није искоријењена нити има изгледа за то. Изгледа, да ће на прољеће колера букнути на сав мах на више страна. Већ сад би требало чинити обиљне припреме, да се та болест на љето не увуче у Црну Гору. Највећа нам опасност од ње пријети из Турске.

Да допунимо Доносећи извјештај о забави, која је била у институту приликом његове славе, омашком нам се поткрала погрешка, коју овом приликом исправљамо: Када су приказиване живе слике у приказивању су учествовале обије кћери руског посланика г. Арсенијева г-ђице Вјера и Ана. Г-ђица Вјера приказивала је Генија, а г-ђица Ана у „Пјесника и Вили“ виду.

Гусларово вече. Познати наши млади гуслар Петар Перуновић обишао је цијелу Црну Гору и пошљедних дана пробавио је у цијелом нашем Приморју, одакле је, преко Ријеке, гдје је у част имен-

дана Краља Господара концертовао, допутовао на Цетиње. Он ће овдје, на Цетињу, у суботу у вече у Зетском Дому приредити гусларово вече са врло одбраним и лијепим програмом. Како се овим нашим млади народни гуслар опрашта са Црном Гором, то ово његово вече најтоплије препоручујемо пажњи Цетињана како би га у што већем броју посјетили. Улазнице се већ од сјутра могу добити у радњи г. Николе Кнежевића.

Позориште. Сјутра у вече се даје познати позоришни комад из нишког живота „Ивова Слава“, за коју унапријед можемо рећи, да неће бити од успеха.

Честитке. Поштанско-телеграфско одјељење израдило је на француском језику врло лијепе и укусно израђене честитке, које ће о новој години упутити свијема дирекцијама пошта и телеграфа заступљеним у поштанско-телеграфском међународном савезу на цијелом глобу. На челу ових честитака, које су израђене на тврдоме картону, налази се лик Њихових Величанстава Краља и Краљице у златном вијенцу, поврх кога је круна у боји. Текст је израђен крупним словима, која имитирају рукописна слова. Ове честитке су врло укусне, елегантне и лијепе.

Из друштва „Његош“. Приликом забаве првог црквено-пјевачког друштва „Његош“, која је била у очи Никољ дана, приложили су друштвеној благајни: г. г. С. Арсењев и Х. У. по 10 перпера, Душан Грговић 6, Марко Иваншевић, Марко Турчић, Александар Поповић и Нико Виторовић по 5 перпера, Раде Радовућ и Михаило Ранвајн по 2, Влад. Радуловић-Озрински 140 и Алекса Матановић 1 перпер. — Г-ђа Љубица П. Кнежевић из Подгорице, приликом смрти пок. Олге Радоњићеве, приложила је у мјесто вијенца благајни друштва 10 перпери. Управа друштва свима приложницима топли захваљује на прилозима.

Прилог Друштвима у мјесто вијенца

Са колико је учешћа сахрањен у прошлу петак, 3. о. м., покојни Драго Фидиј В. Појовић и како је искрено ожален био, види се и из тога, што је поводом његове смрти, управо с напуцањем, за непуну један дан скупљено међу друговима, познаницима и пријатељима *перпера* 339, коју су суму скупљачи, мјесто да је утроше на куповину трошних, неспирских и посве непотребних вијенца, — употребили на упис пок. Драга за члана у сва наша мјесна хуманитарна и културна друштва. Тако је покојник уписан за члана *добротвори Друштва за подмагање заната и трговине у Црној Гори* с улогом од *перпери* 150 и сувише с прилогом од *перпери* 39 вишка увијек прилога, јер се за рачун овога Друштва и отпочело са прикупљањем прилога; за члана *добротвори*, са са улогом од *перпери* 100. Цетињског „*Радишког Друштва*“, кога се покојник сјетио и на десет дана пред своју смрт, издавши друштвеној управи пуномоћје на једно своје омање примање из оvd. Општинског суда, и ваншљетку, за *члана утемељача*, са улогом од *перпера* 50. у Пјевачком Друштву „*Његош*“, које је покојника до вјечне куће испратило.

Прилог од перпера 339. дала су ова господа: по *перпера* 20 Саво Милуновић; по *перпера* 10: Милосав Дедовић, Крсто Н. Мартиновић, ком Саво Ковачевић, Вукашин Божовић, и Браћа Кусовић; по *перпера* 8: Кијун Мијучијевић; по *перпера* 6: Ј. Хајдуковић; по *перпера* 5: Н. Виторовић, Мило Драговић, Јован Др. Мартиновић, Ристо Биљановић, С. Марковић, Душан и Милева Марковић, Милосав Николић, Јован Ш. Мемедовић, Никола М. Иваншевић, Илија Вулетић, Божо Банашевић, Душан Радовић, Саво Драговић, Јово Вушуровић, Ђуро Андрић, Саво Ф. Иваншевић, Перо Милошев Почећ, ком

Милутин Вукотић, Ј. Магуљани, Мирко Дедовић, Андрија Сафре, Никола Кнежевић и Н. Н.; по *перпера* 4: кап. Симо Ковачевић, Томо Милошевић, Никола Кривокапић, Н. Пејановић, Јоко С. Иваншевић, Душан Иликовић, Милан Рамадановић, др Ст. Огњеновић, Петар Вујовић и Мил. Ш. Раичевић; по *перпера* 3: М. Лазаревић, Драго М. Мартиновић, И. Мартиновић, Д. Боловић, Благо Багричевић, пор. Радошевић, Љубо Бакић и С. Вулетић; по *перпера* 2: Милан Копић, Мило Милетић, Вито Н. Мартиновић, В. Вујић, Јован Иваншевић, Перо Ј. Почећ, П. Ж. Лазаревић, Гојко Грбовић, Гавра Травањ, Мило Дедовић, Божо Мартиновић, Сипан Лукић, Саво Кривокапић, Радоје Ракочевић, Јако Ланковић, Никола Шпадијер, Мило Вујовић, Јован Поповић, Перко К. Вукотић, Дим. Војводић, Влад. Пејовић, пор. Ј. Вукановић, Јован Кешељевић, Томо Поповић, Радуле Радовић, Пера Пејровић, Лука Поповић, Крсто Оташевић, Вуко Шпадијер, Јошо Мартиновић, Ристо Михаљевић, Филип Врчевић и Андрија Вујошевић; по *перпера* 1: Б. М. Маркуш, Саво П. Иваншевић, Велимир Секуловић, Ст. Јошчић, Ф. К. Мартиновић, Рако А. Турковић, Ђуро Мартиновић, Никола Р. Мишић, Вуко Царичић и Јово Врбича.

Занимљивости

— Ове године произведено је у Француској 25 милиона хектолитара вина.
 ✕ У Ханконгу су Кинези држали збор, на коме су ријечили да не носе више перичне.
 ✎ Стана вода и брже и сигурније гаси ватру него слатка.
 ✎ Падма може да буде стара 250 год.
 ✎ Гренландски кит тежи 100.000 к. гр. дакле тежи је од 88 слонова и 440 медвједа.
 ✎ Број 5 се код Кинеза сматра као свети број.
 ✎ Код Нијемца долази на сваку главу по 50 марака за алкохол, а 50 пара за мед.

На милион војника долази у Аустроугарској 1253 самоубиства, у Њемачкој 632, у Италији 407, у Француској 333, у Белгији 244, у Енглеској 209, у Русији 152.

Несреће у свијету

Куга. Куга се у Манџурији страшно шири. Читава племена су заражена. Мртви телеса леже по свуда у великом броју.

Папирне бомбе. Код једне италијанске фирме у Напуљу 5000 папирнатих бомби. Прала је ухапшена.

Сукоб пароброда. На путу у Антверпен сукобио се пароброд „Blackburne“ са паробродом „Roek“, те је потонуо. Момчад и путници су спасени.

Потонули рибари. Код Ларахе су се ушли у силне буре преврнуле двије рибарске лађице. Сви рибари су утопили.

Самоубиство професора. У Хасендрофу у Чешкој аустроугарској се управитељ њемачке гимназије у Прагу Антон Франк. На самоубиство напала га је болест живота.

Књижевност

Басне. Г. Милан Вукасовић из Ниша, Србије, објављује да је намеран да изда прву књигу својих басана. Већина од њих изишла је у „Српском Књижевном Гласнику“, „Дјелу“, „Бранкову Колу“, „Виенци“, „Босанској Вили“, „Српској Ријечи“, „Одјеку“, „Дневном Листу“ и т. д. Књига ће изијети до седам табака на прво финој хартији. Цијена је један динар (круна). Ако се књига у опште буде пустила у књијарски промет, цијена ће јој бити већа. Скупљачима, уз захвалности, за труд свака десета књига или 10% покупљене претплате. Спискове претплатника треба послати до 1. јануара 1911. г. и то или писцу (у Ниш), или уредништву „Бранкова Кола“ (Сриемски Карловци), или уредништву „Виенац“ (Биоград). Књига ће се разаслати почетком фебруара 1911. године.

Поздрав из Америке. Као што се зна, и наша браћа у Америци и ако нијесу могла учествовати лично на јубиларним свечаностима, учествовали су духовно. Они су тамо, преко океана, приређивали свечаности, држали благодарјења, банкете и састанке у част јубилара, као што су издали многобројне своје списе прецизне братским топлим жељама. Тако нам је ових дана дошла до руку књига, која носи назив „Поздрав из Америке приликом педесетогодишњице Њ. Кр. В. Краља Николе и срећног му шира са Књигињом Миленом“, коју је сјецвао Божељ у Америци. Ова књига посвећена Краљу Господару и садржи двије пјесме: једна

Краљу Господару, а друга Књигињи Милене. Пјесме су туне топлине и врућих жеља и жалимо што нам простор листа не дозвољава да их донесемо у целини.

Календар Бока. Под уредништвом и издању г. Дионисија Миковића изашао је у Котору календар за наредну 1911-ту годину под именом *Бока*. Врло је добро уређен, са веома поучном садржином и са много лијепих слика, а цијена му је само је једна круна.

„Путне биљешке по Старој Србији“. Тако се зове књига, која је увијек дана изишла у Нишу, у Краљевини Србији, а коју је написао по својим биљешкама г. Тодор П. Станковић бивши генерални конзул.

Књига је врло занимљива и садржи драгоцене податке. Цијена је 2 динара.

Тасин Дневник. (Треће коло, трећа свеска) Господин Таса Миленковић, члан главне контроле у пејизији, некадањи управник града Биограда и начелник министарства унутрашњих дјела, наш најбољи криминалиста-писац, написао је и издао још једну од својих књига под горњим насловом.

Довољно је споменути само његово име па да се зна, да је то књига ваљана и веома поучна. Његови су списи увијек маркантни, у којима он као у жижу сакупља сав јавни живот Србије, и, паравно, жиготје. Његови су списи увијек и за свакога слатка лектура. Препоручујемо најуредније ову Тасину књигу. Цијена је један динар (перпер).

Важна књижевна појава

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Од 1. јануара 1911. године покрећем мјесечни часопис под насловом:

ЖЕНА

У наслову листа назначен је већ и програм. Овај часопис бавиће се са свима питањима, која се односе на живот жене и на позив њезин. У овоме часопису расправљаће се у испирним чланцима, а и у омањим, на и ситним биљешкама, све што може да користи у друштву, у кући, у кујни, при васпитању дјете, љеговању здравља, а неће изостати ни забава.

У своје књижевном прегледу, овај ће часопис скретати пажњу нарочито на оне књижевне производе, који се највише тичу наших жена, у ширем смислу, жена и девојака.

„Жена“ ће имати поглавито на уму нашу српску кућу и наше српске друштвене прилике, али ће се трудити да упозна своју публику и са напретком жена других народа.

Неће бити могуће увијек у сваком поједином броју обухватити цео овај програм, али ће у току године бити прилике расправљати из сваке гране програма многа важна питања.

Увјерена сам, да нам је потребан овакав лист, мостарала сам се за добре сараднице, те ћу мирно сачијести предати овај часопис у руке српској жени, да га подржи и одржи.

„Жена“ ће излазити у мјесечним свескама, 1. сваког мјесеца по старом календару. Први број изаћи ће нешто раније већ о Божићу.

Свака свеска биће 4-5 табака велике осмине, са насловном сликом, а ако не у сваком оно зашјело у сваком другом броју изаћи ће по један лик женскиња, које су се истакле у нашем јавном животу.

Претплата стаје за Угарску, Аустроугарску, Босну и Херцеговину годишње 8 круна; а на 3 мјесеца 2 груне. За Србију, Црну Гору, и све друге државе 10 динара годишње. На 3 мјесеца 2 динара и 50 пара.

Рукписи се шаљу уредништву „Жене“, претплата и све што се тиче претплате на администрацију „Жене“ у Нови Сад. (Uvidek).

Ко жели 1. број за углед, нека се јави за времена.

Нови Сад, 1. децембра 1910. године.

Милица Јаше Томица

Ми немамо довољно ријечи да овај толико потребан часопис достојно препоручимо свакој српској кући. Овај лист је *насушна потреба у Српству*.

Уредн. „Ц. Вјесника“

МОЛИМ ЧИТАЈТЕ! ПРОДАЈЕ СЕ

Црквени календар од најчистијег сребра са избором од шест комада за *двје стотине педесет перпера*. Ко га жели купити, нека се пријави Администрацији „Цетињ-Вјесника“.